

ENERGIALEHT

Soe talv ennustab küttepuude nappust. Lk 2-3
Roheline energia ei pea olema kallis. Lk 2

• UUDISED • NÕUANDED • AJAVIIDE

Kaablikutt – ohutum amet kui kooliõpetajal

Kuigi elektrivõrk areneb ja uueneb pidevalt, jääb liine ja alajaamu hooldavatel elektrikutel tööd üha vähemaks. Töö ei lõpe aga siis, kui ülikiire internetiga hakatakse ühendama kõiki majapidamisi üle Eesti.

Urmas Lauri

Elektriliine ja alajaamu hooldab ning elektriavariisid likvideerib Läänemaal Eltel Network AS.

„Konkurendid on Empower, Elektritsentrum, Leonhard Weiss, ega rohkem pole ka,” loetles Elteli elektritööde regiooni Läänemaa osakonna juhataja Tiit Jurtom.

Eltelis on Läänemaal ametis 25 meest. Liinitöid juhendab Arvo Kuslap, alajaamade töödejuhataja on Taavi Kaabel.

Elteli peamaja Läänemaal on Haapsalus Tööstuse tänaval. Paar meest on Lihulas ja ka Vormsil on üks elektrik.

Elekter ja side

Laias laastus jaguneb siinsete kaablikuttide töö elektri ja telekommunikatsiooni vahel pooleks.

„Ampluaa algab optilistest kaablitest, kus mees keevitab mikroskoobi all kiude kokku, ja lõpeb 330 kV alajaamadega. Ja kõik, mis sinna vahele mahub, ongi meie töö,” selgitas Jurtom.

Suurimaks lepingupartneriks on Eltelil Läänemaal Imatra Elekter. „Neile teeme kõik ära – nii käidu, hoolduse kui ka ehituse,” ütles Jurtom. Et asjast aru saada, tuleb selgitada, et käit on elektripaigaldise igapäevase käigushoidmisega seotud tegevus nagu kasutamine, kontrollimine ja hooldamine hoolduskava alusel.

Teised suuremad Elteli lepingupartnerid on Elering, Elektri-levi ja Telia.

„Eleringile teeme hooldust ja käitu,” lausus Jurtom. Elektrisüsteemihaldur Elering juhib reaalajas Eesti elektrisüsteemi. Elering vastutab selle toimimise eest ning peab tagama tarbijatele igal hetkel kvaliteetse elektri.

Enno Jaska on elektrikuametit pidanud parkümmend aastat. Eelmisel reedel oli mees ametis Haapsalus Lille alajaamas.

Elteli elektrikute hoole all on ka Elektrilevi suured alajaamad, käit, hooldus, avariide likvideerimine ja lülitamised. Elteli tööpiirkond on Rapla-, Pärnu- ja Läänemaa. „26 alajaama, kus on 24/7 valmisolek,” osutas Jurtom kaardile seinal.

Üks Elteli kaablimeeste lepingupartnerist on Telia. „Nende välistrasside hooldus, väiksemad ehitamised ja avariivalmisolekud,” selgitas Jurtom. Eltel paigaldab ka ülikiire interneti

ELASA fiiberoptilist kaablit. Läänemaa osakond kaablit ei paigalda, siinsed töömehed tegelevad paigaldatud kaabli järelevalvega.

„Läänemaa elektriliinid on väga heas seisus võrreldes ülejäänud Eestiga,” kinnitas Jurtom. „Tööstest tunnen. Aastate jooksul on head tööd tehtud. Meie pääsime tavaliselt ilma tormikahjustusteta.”

„2005. aasta tormi järel olime kolm kuud Pärnumaal tormi-

kahjustusi likvideerimas,” meenutas Taavi Kaabel. „Meil läks samal ajal siin vaid paar-kolm päeva,” lisas Arvo Kuslap.

Mulluse sügistormi haavad lapiti päevaga.

„Trassid on laiad, muu Eestiga ei anna võrrelda,” tõi Kaabel välja põhjuse, miks Läänemaa elektriliinid tormidest vähem räsida saavad.

Masu ajal juhtus sageli, et külad jäid pimedaks selle tõttu, et varastati mastalajaama-

sid, mis müüdi vanametalli kokkuostjaile maha. „Kolm aastat pole neid enam pihta pandud, kuid tookord varastati kolm alajaama öö jooksul,” meenutas Kaabel. „Õnneks on metalli hind alla läinud ja trafode näppamine pole enam nii kasutoov.”

Arvo Kuslap meenutas, et korra lõikasid metallikratid isegi pinget all oleva 10 kV elektrikaabli läbi. „Ise küll ei julgeks,” nentis elektrik.

„Paljud arvavad, et elektritöö on ohtlik, aga kui sa kõiki nõudeid täidad, pole ta ohtlik midagi,” arutles Jurtom. „Ohutum kui õpetajaamet. Kui nõudeid täita, on ta töö nagu iga teinegi.”

„Paberitööd on palju,” tõdes töödejuhataja Kaabel. „Igasugu lubasid on meestel vaja, peavad kursustel käima.”

Iga liigutuse jaoks liinil või alajaamas tuleb hankida luba, plaanilistest elektrikatkestustest tuleb aegsalt teada anda.

„Täna olid Kilingi-Nõmmel, kuid nüüd jooksevad Vigalasse, seal oli alajaamas avarii,” kirjeldas Taavi Kaabel eelmisel neljapäeval elektribrigaadi tööpäeva.

Viimane miil

Elektrikutel jääb tööd üha vähemaks, sest uued alajaamad on hooldusvabad.

„Me ei saa öelda, et me saame [hooldusvabade alajaamade paigaldamisega] oksa, millel istume, sest seadmed pole ju meie omad,” nentis Tiit Jurtom ja lisas, et hooldusmahud jäävad väiksemaks küll. „Aga kuigi uutes alajaamades tehakse palju telemehaanika abil, tuleb ka neis kohal käia, panna maandused, sest ohutustehnikat tuleb ka edaspidi järgida. Lisaks on liinid, mis on ilma meelevalds.”

Jurtomi sõnul loodetakse Eltelis ülikiirele internetivõrgule. „Viimane miil [selliselt nimetatakse kaabelliine baasvõrgust elamuteni – toim] võib tööd tuua,” arutles Jurtom. „Selle saatuse on ju otsustamata, mismoodi, millise rahaga seda tehakse, kuid kui ära otsustatakse, annab see kohalikele kindlasti tööd. See on tunduvalt suurem töö kui põhivõrgu paigaldamine.”

Viimaseks suuremaks tööks oli Eltelile Läänemaal Haapsalu uue tänavavalgustuse paigaldamine.

Peaaegu kõikjal Läänemaal on kaugloetavad arvestid juba paigaldatud.

ARVO TARMULA

Sven Pitkve: roheline energia ei pea olema kallis

Tavaliselt seostuvad sõnad „roheline” ja „öko” inimeste teadvuses kallima hinnaga. Imatra Elekter ASI elektriäri juht Sven Pitkve kinnitab, et see ei pea nii olema.

Igal sügisel saabub hetk, kui inimesed vaatavad üle oma elektriarved-paketid ja kõrvutavad neid võimalike alternatiividega: äkki saab veel odavamalt.

„Jah, oktoobris-novembris tuleb see teema aktiivselt päevakorradele ja need on meile kõige kiiremad ajad,” ütles Pitkve ja selgitas, et tähtajalisi lepinguid, mis aasta lõpus läbi saavad, on endiselt omajagu.

Tähtajalise ja tähtajatu lepingu põhiline vahe on hinnastamise tüübis.

Tähtajatu leping on muutuva hinnaga leping, kus elektri hind tarbijajaoks sõltub elektri börsihinnast, millele lisandub elektrimüüja marginaal.

Tähtajalise lepingu puhul on hind terveks aastaks paika pandud. „Ka meie peame kord aastas üle vaatama, millist hinda me saame järgmiseks aastaks pakkuda – me võtame osa tururiski enda kanda. Kui vaja, siis kas tõstame või langetame hinda,” selgitas Pitkve.

Seni on endiselt võitjad need, kes on otsustanud börsihinnal põhineva paketi kasuks.

Suurem osa Imatra kliente ongi valinud börsipaketi, aga mitte kõik. Ühe või teise eelistamine kujunes Pitkve sõnul 2012. ja 2013. aasta jooksul välja ja pole oluliselt muutunud. Kui, siis 1–2% börsipaketi kasuks. „Alguses oli fikseeritud hinna eelistajate seas neid, kel oli elektriküte ja kes kindlustasid end talvise börsihinna kõikumise vastu. Ja on inimesi, kellele meeldibki täpselt ette teada, kui palju ta elektri eest maksma peab,” selgitas Pitkve.

Roheline ei võrdu kallis

Imatra fikseeritud hinnaga paketi „Püsiv” ja börsipaketi „Täpne” kõrval on ka „Roheline”, mis peaks Pitkve sõnul olema soodsaim roheline energia pakett Eestis.

„Me ei ole tahtnud seda võimalust kunagi kõrgelt hinnastada, vaid hoida võimalikult lähedal „tavalise” elektri hinnale, et rohelist mõtteviisi propageerida,” selgitas Pitkve.

Selle aasta algusest on Imatra rohelisel energial küljes rahvusvaheline kaubamärk EKO-energia, mis sündis mitmeküm-

ne Euroopa riigi mittetulundusühingute koostöös. „Meie oleme nende esindajad Eestis. Ainukesed,” märkis Pitkve.

„Kui võtta täiesti tavaline Eesti kodutarbija, kes tarbib umbes 4000 kW aastas ehk siis elab kas korteris või väiksemas majas, siis hinnaerinevus börsipaketiga on ainult 1,6 eurot aastas. Sisuliselt olematu vahe,” tõi ta näite.

Selle paketiga saab kaasa garantii, et elektrienergia on toodetud 100% kontrollitud taastuvatest allikatest, peamiselt tuuleenergiast. Märgis tagab, et müüdava taastuvenergia elektri jaamad pole ehitatud looduskaitsealadele ja osa müügitulust investeeritakse taastuvenergia edasisse arendamisse.

„Iga müüdud megavatt-tunni eest maksame ka väikese sisse makse EKOenergia kliimafondi, mille abil arendatakse maailmas uusi taastuvenergia võimsusi,” märkis Pitkve.

Kaugloetavad arvestid aasta lõpuks paigas

Praeguseks on Haapsalus ja Läänemaal valdav osa kaugloetavaid arvesteid juba paigaldatud.

„See projekt on aastavahe tuseks valmis. Täna on 99,9% töödest tehtud. Mõnes paigas on arvestid veel vahetamata, kus on tehnilisi raskusi tekkinud,” teatas Pitkve.

Imatra elu on kaugloetavate arvestite tulemine kõvasti lihtsamaks ja mugavamaks teinud – näidud jooksevad ise kokku, mis teeb kogu arvepidamise protsessi varasemast tunduvalt lihtsamaks ja kiiremaks. „Tööprotsessi optimeerib see ikka kõvasti. Töökindlus on ka üllatavalt hea olnud,” märkis Pitkve.

Aga nagu ikka uue asjaga, päris ilma probleemideta ei saa. Kõige tavalisem lugu on Pitkve sõnul see, kui suvila-piirkondades lülitatakse vanast harjumusest talveks elektrikilp peakaitsemest välja, aga nii lülitatakse ka arvesti välja ja siis tekivad prognoosnähud, kuigi tegelikult elektrit ei tarbitud. „Välja tuleb lülitada hoopis arvesti – selleks on arvesti peal üks nupp. Siis arvesti saadab meile nullnäidu. Meie kodulehel on ka juhend, kuidas seda teha.”

Niisiis veenduge, et te ise endale põhjuse ta arveid ei tekitaks.

Lemmi Kann

Soe talv ennustab küt

Soe talv rõõmustab neid, kes kütavad oma kodu ahjuga, sest puid kulub vähe ja raskusi tuleval talvel, sest sulaga on raske järgmise aasta puid metsast kätte saada.

Tarmo Õuema

Möödunud talv oligi selline. „Kütjad rõõmustasid, aga metsategijatele oli see halb – lõhud oma tehnikat, kui üldse metsa pääsed,” rääkis Lääne-Nigula mees Lauri Lilleoks, kelle osatühing Halukaluri on küttepuid müünud viis-kuus aastat.

Lilleoks peab ennast küttepuid turul väikseks tegijaks, aastas müüb ta umbes 500 ruumimeetrit küttepuid. „Püsilientuur võtab puud juba aprillis, mais või juunis. Nemat tellivad oma suure portsu varakult ära, teavad täpselt, kui palju puid kulub ja tahavad selle mure kiiresti kaelast ära saada,” ütles Lilleoks.

Kuiva puud napib

Teine rühm on need, kes avastavad alles jahedate ilmade saabudes, et kuur on tühi. Neile pole Lilleoksale enam midagi pakkuda. „Sel aastal olen kuivast puust juba tühjaks ostetud. Poolkuiva ei julge inimestele müüa, sest äkki on liiga toores. Korstnapühkijad räägivad, et kohe on näha, kes on proovinud märja puuga kütta,” seletas ta.

Lääne Elu puumüügikulu tustes on vaid vähestel pakkuda kuiva lehtpuud. Kellel on, küsib selle ruumimeetri eest ligikaudu 40 eurot.

Odavama kuiva küttepuid hind on Läänemaal mitu aastat kõikunud 30 ja 40 euro vahel. OÜ Kriiske küsib kuiva okaspuu ruumi eest 33 eurot, kuiva lepa eest 38 ja kuiva sanglepa ehk musta lepa eest 40 eurot.

Lauri Lilleoksa sõnul on puude tellimise-vedamise hooaeg ammu läbi, mistõttu kuivad küttepuid

Okaspuud peljatakse asjata

Läänlaste lemmikpuu on must lepp, aga okaspuud peljatakse.

„Must lepp on tõesti kõige

mõistlikum. Selle kütteväärtus on väga hea, aga hinna poolest on tublisti kasest odavam,” ütles Lilleoks. Kõige kehvem (ja odavam) on Halukaluri valikust

hall lepp, edasi segapuit, kus on halli ja musta leppa ning ka mõni kask, saar, haab sees. „Kui ostja lubab, panen ka okaspuud,” ütles Lilleoks.

Toores puu ei soojenda ja tekitab pigi

Korstnapühkija ja pottsepp Anti Nöör peab ahjukütmise esimeseks reegliks, et puud peavad olema kuivad. „Niiske puuga küttes kulub suur hulk energiat niiskuse väljaurutamisele. Sooja mõttes läheb see kaotsi. Ahjutäies märgades puudes võib olla isegi mitu liitrit vett,” ütles ta.

Lõõre pigistab niiske puu põlemine ka, sest põlemistemperatuur ahjus on madal ja niiskust palju, selgitas ta. „Inimestel enamasti pole niiskusemõõtjat ja tihti kuulen, kuidas kinnitatakse, et meie puud on küll kuivad. Siis teeme prooviks ahju tule alla ja puud hakkavad sisisema,” rääkis ta.

Põlema läinud puude sisina järgi saabki kõige lihtsamalt kindlaks teha, kas puud sobivad või mitte.

Niiskest puust tuleb ka rohkem tahma.

Üks ahjutäis korraga

Nööri sõnul tuleb läänlastel ka ahjude lõhkikütmist ette. „Eriti

Anti Nöör hoiatab, et märgade puudega kütmine tekitab palju pigi ja vähe sooja.

tellisahjude puhul,” täpsustas ta. „Tellisahjude puhul on ahjusein nii paks, et väljast võib ahi tunduda lihtsalt leige, samal ajal on sees juba väga kuum. Nii

paksu seinaga hakkab ahi alles pärast kütmist sooja välja andma,” selgitas ta.

Ahju tekivad praod siis, kui kuumaks aetud sisemises osas

tekib soojuspaisumine, aga väljast on kivid veel külmad.

Anti Nöör nõustub soovitussega saart ahju mitte panna, aga laiendab selle ka tammele.

küttepuid nappust

raha kokkuhoid on korralik. Samas võib see tähendada ka küttepuid nappust.

ud on otsakorral.

ARVO TARMULA

Kuuse ja männiga on segane lugu – paljud neid kütmiseks ei taha.

„Hea küsimus, miks ei taha,” ütles Lauri Lilleoks. „Ise

mäletan lapsepõlvest, et maal köeti kogu aeg okaspuuga. Mõned arvavad, et kuna selles on vaiku, siis see tahmab ja määrib rohkem. Ei tahma. Võib-olla ei

„Need on hästi tihedad ja ras- ked ning põledes tekitavad väga kõrge kuumuse. Kuumus võib ahjus kerkida 1300 kraadini ja see võib juba küll ahjule liiga teha,” ütles ta.

Üldiselt peaks tellistest ahi pärast kütmist olema maksimaalselt nii kuum, et saab ikka natukeseks käe vastu panna.

Isegi õige suure pakasega ei tohi ühe kütmisega mitut ahjutäit puid ära põletada, vaid ikka ühe. Kui see tuba piisavalt soojaks ei aja, tuleb lihtsalt kütta kaks korda päevas.

Tuli mitte alla, vaid peale

Traditsiooniliselt pistavad inimesed ahjus kõige alla paberi, siis peenemad puud ja laastud ning kõige üles suured puud. Nii hakkab tuli levima alt üles. Tänapäeva kaminahjude puhul tasub teha tuli hoopis vastupidi, puuhunniku peale, ütles Anti Nöör.

See pikendab põlemisprotsessi, mis on hea. „Kui kogu

puumass läheb korraga põlema, tekib palju puugaasi, mis vajab põlemiseks palju hapnikku. Põlemata puugaas on see, mis tekitab tahma,” selgitas ta.

Puud peavad ahjus saama nii palju õhku, et tuli on suur, mitte õrnalt miilav. Muidu tekib jälle tahm.

Aga liiga palju õhku võib samuti tahma tekitada. „Liigne õhk jahutab pliidis temperatuuri maha.”

Päris kindlasti ei tohi ahju kütta poolkinnise siibriga, hoiatas korstnapühkija. Just nii kiputakse tegema, arvates, et see pikendab põlemisprotsessi ja kütab ahju vähema hulga puudega soojaks.

Pärast pikka pausi

Kui pool aastat pole ahju köetud, on üsna tõenäoline, et see ajab esimese hooga suitsu tuppa. „Tõmbeprobleeme võib esineda, kui pole ahju tükk aega kasutatud. Sellel võib olla mitu põhjust, näiteks õhurõhk ja

meeldi see, et paugub ja prõksub põledes rohkem. Võib-olla sellepärast ei taheta seda kaminasse, aga ahjus pole sellest ju midagi. Sooja annab see igatahes hästi.”

Erandkorras on ta ka saart küttepuid müünud. „Saar sobib neile, kes kütavad katlaga, aga ahju ma saarega küll kütta ei soovita – võib ahju lõhki kütta,” selgitas ta.

Reegel on, et mida kõvem ja tihedam on puit, seda kuumem tuleb tuli ja seda kauem tuleb puud ka kuivatada.

Hilisemaid pretensioone ei arvestata

Igal aastal jõuab avalikkuse ette juhtumeid, kus küttepuid ostja tunneb ennast petetuna ja väidab, et müüja on talle lubatud vähem puid toonud. „Ka meiega on seda paar korda juhtunud,” tunnistab Lauri Lilleoks.

Selle vältimiseks peaks puude tooja ja ostja puuhunniku kohe üle vaatama. „Hiljem ei saa enam midagi kindlaks teha, sest võib-olla on osa puid juba ära põletatud või teiste puudega kokku laotud,” ütles Lilleoks.

Ruumimeeter või kõnekeeles ruum on kuupmeeter laotud küttepuid. „Kui müüja puid laob, on tal tavaliselt kiire ja pole aega puid nii tihedalt üksteise kõrvale sättida. Ostja pärast kodus laob väga hoolikalt ja siis vaatab, et puid on vähem,” selgitas ta.

Puumüüjale ostja petmine Lilleoksa sõnul kasu ei too. „See on mitme aasta äri. Ei taha ju, et klient järgmisel aastal mujalt ostab,” ütles ta.

külm korsten,” kinnitas korstnapühkija.

„Tihti pannakse korstnas tõmbe tekitamiseks sleppeluugist või korstnaluugist põlev paber sisse. Jah, korstna soojendamise tekitab hea tõmbe, aga niiviisi on väga tõsine oht, et korstnas läheb tahm või pigi põlema,” hoiatas ta.

Ka need, kes arvavad, et nende korsten on puhas, ei tohiks sellega riskida. „Isegi kui korstnapühkija on just käinud, võib vale kütmisega kahe-kolme nädalaga korstnasse tekkida jälle tahmakiht, mis võib luugist sisse torgatud põlevast paberist süttida,” ütles Nöör. „Laske kas või soojapuhurist korstnasse sooja õhku.”

Pigist korstnat ei saa ka korstnapühkija tavameetoditega puhataks.

Tänapäeval on olemas aga keemilised pigieemaldusvahendid, mida lisatakse ahju kütmise ajal või pärast sütele, soovitas Anti Nöör.

Kuidas vältida elektrilööki pliidilt või voolavast veest?

Millest tuleb, et vahel võib saada elektrilöögi pliidilt, vannilt, radiaatorilt või kraanikausi küljest? Elektriseadmete maandamise küsimustele aitab leida vastuseid Eesti Energia elektritööde osakonna juht Andrus Alas.

Eesti on täis aastakümnete eest ehitatud hooneid, kus ei ehitatud eraldi maandust. Levinud kombe kohaselt ühendati seadmete (näiteks elektripliitide, pesumasinate jmt) korpused hoonete veetorstiku külge. Ehitamise ajal ja arvatavasti ka hiljem toimiski maandus suurepäraselt, kuni ühel hetkel veetorstik amorfiseerus ja see vahetati kas osaliselt või täielikult välja. Kogu hoone maanduse katkemiseks piisab aga ainult ühest veesõlmest või metalltorustiku osalisest asendamisest plasttorudega.

Eesti Energia elektritööde praktikas on rohkesti näiteid sellest, kus ühe kortermaja elanikud kaebavad, et on saanud vanni, radiaatori või kraanikausi küljest elektrilöögi. Tavaliselt on selle põhjuseks torustikega ühendatud maandused. Kui varem liikusid voolud läbi seadmete korpuste torustikesse ja sealt edasi maasse, siis näiteks pärast plasttorude paigaldamist on vool pidanud leidma uusi teid maasse pääsemiseks. Aga kuna vool otsib kohta, kus takistus on väiksem, võibki esimeseks „sobivaks kohaks” olla inimene kraanikausi või vanni kõrval. Ohtlikumaks teeb olukorra see, et torudesse lekki-va voolu põhjustanud elektriseadme omanik ei pruugi asjast ise midagi teada. Tegelikult on aga asi tõsine ja olukorra lahendamiseks tuleb analüüsida hoonet tervikuna.

Elektriohutuse A ja O

Elektriseadmete puhul on äärmiselt oluline järgida kahte põhireeglit: elektriseadmeid tuleb kasutada ohutult ja need tuleb paigaldada selliselt, et seadmeid oleks võimalik kasutada ohutult. Elektriseadme

ERAKOGU

Eesti Energia elektritööde osakonna juht Andrus Alas.

ohutuse tagamiseks tuleb selle pingestatud osad isoleerida ja kaitsta neid füüsiliste vigastuste eest.

Paraku mõjutavad seadmeid oluliselt nii keskkond kui ka seadme kasutus. Pingestatud osade isolatsioon võib muutuda rabedaks UV-kiirguse, niiskuse, kõrge temperatuuri või muu taolise teguri tõttu. Näiteks võib elektrikerise, elektripliidi või muu kõrge töötemperatuuriga seadme puhul rikkuda kuumus seadme tihendeid ehk isolatsiooni seadme korpuse ja pingestatud osade vahel ning selle tulemusena võibki seadme korpus jääda pingele alla. Sellistel juhtudel on seadet ohutu kasutada üksnes siis, kui ta on nõuetekohaselt võrku ühendatud, mis tähendab, et seadmel on nõuetekohane maandus.

Enim levinud ja kõige tõhusamaks kaitseviisiks elektrilöögi eest on seadme korpuse maandamine. Elektrivoolul on omadus otsida liikumiseks kohta, kus takistus liikumiseks on kõige väiksem. Kui elektriseadme korpus on maandamata ja inimene katsub korpust, siis liigub vool maasse läbi inimese ja inimene saab elektrilöögi. Kui aga seadme korpus on maandatud ja maanduse takistus on väiksem inimese takistusest, liigub vool maandusesse.

Maandus saab alguse maandurist ehk elektrit juhtivast tarindist maapinnas. Maandus võib koosneda pinnasesse paigaldatud maandusvarrastest,

maandustraadist ning muudest osadest, mis on omavahel ühendatud ja juhitud maja elektrikilpi.

Ka eespool toodud probleemse maandusega kortermaja näite puhul tuleks tekitada majas maandust otsivale voolule võimalus kergemalt maasse pääseda ehk et maja torustikud tuleks maandada. Lisaks vee- ja kanalisatsioonitorude maandamisele tähendab see tegelikult vajadust maandada ka gaasitorud ja muud metalltarindid. Sellist tegevust nimetatakse potentsiaalide ühtlustamiseks ning ainult niisuguse tegevusega saab majas väljapääsu otsiva voolu kontrolli alla.

Tasub meelde jätta:

- kortermajades tuleb maandus lahendada ühe tervikuna ning kindlasti ei tohi maandada ühte korterit eraldi, kuna see võib tuua esile mitmed uued ohud;
- maanduskontaktiga pistikupesade kasutamine ilma maanduse tegeliku olemasoluta on rangelt keelatud. Maandusega pistikupesa taga oleva maanduse klemmi ühendamine neutraalklemmiga on eluohtlik;
- maandusseadet ja maandusvõrku tuleb lasta regulaarselt üle mõõta, sest kui maandusjuh- hid on katkenud või maanduse seade pinnases roostetanud, pole neist oodatud kasu;
- maandussüsteemide ehitus tuleb jätta kindlasti asjatund- jate hooleks.

Eesti Energia blogi

1 kuu	8,60 eurot	7 kuud	51,20 eurot
2 kuud	17,20 eurot	8 kuud	58,60 eurot
3 kuud	22,00 eurot	9 kuud	65,90 eurot
4 kuud	29,30 eurot	10 kuud	73,20 eurot
5 kuud	36,60 eurot	11 kuud	80,50 eurot
6 kuud	43,90 eurot	12 kuud	87,80 eurot

LÄÄNE ELU

TELLIMISHINNAD

www.le.ee

tel 473 7222

Sõlmi nüüd pangas e-arve püsimakse leping ja maksa kuu eest ainult 7,32 eurot

Eesti Energia elektritoodete portfelli juht Taavi Pungas.

ERAKOGU

Nutika elektritarbija nipp: tark planeerimine

Eesti Energia elektritoodete portfelli juhi Taavi Pungase sõnul tunnevad kliendid üha rohkem huvi oma elektritarbimise vähendamise vastu.

Eesti Energia blogi

Küsimusi selle kohta laekub nii Eesti Energia nõustamiskeskuse e-postkasti kui ka klienditelefonile. „Koduseadmete täpset kulu on teenindajal keeruline välja arvutada. Küll aga on kliendi jaoks lihtsam ja tulusam leida see kulu Eesti Energia mobiili-äppi või erinevaid mõõteseadmeid kasutades, mis iga seadme tarbimise täpselt ära määravad,” selgitas Pungas.

Paljude klientide jaoks tuleb üllatusena näiteks isegi see, et eri seadmed tarbivad elektrit ka ooterežiimil. Kõigi koduste elektriseadmete kogutarbimist kuu või päeva jooksul saavad kliendid jälgida Eesti Energia e-teeninduse tarbimisgraafikult või mobiiliäpist, mille allalaadimiste arv on viimase poolaasta

jooksul kasvanud viiendiku võrra, 30 000ni.

Analüüsi ja säästa

Nii äpp kui ka e-teeninduse tarbimisgraafiku analüüsimine aitavad teha elektriseadmete kasutajal otsuseid, kas vähendada energia säästmiseks senist tarbimist või asendada oma energia-seadmed säästlikumatega.

Elektritarbimine on suurim kella 17–21 ajal, mõni tund hiljem on hind aga tunduvalt madalam.

„Suvel maal puhates võib koduse elektrikulu vähendamiseks näiteks seadmed ooterežiimilt välja lülitada, suurema säästusooi korral tasub aga analüüsida, ehk oleks abi mõne suure tarbimisega seadme väljavahetamisest uue ja säästlikuma vastu,” jagas Pungas

soovitusi ning tõi näiteks küttesüsteemi, mille väljavahetamine maa- või öhksoojuspumba vastu võib kodustesse energiakuludesse olulise kokkuhoiu tuua.

Jälgi elektri hinda

Kokkuhoidlikuma energiatarbimise kõrval on Pungase sõnul võimalik vähendada elektrikulud ka nutika planeerimise abil. „Näiteks viimase poolaasta jooksul on Eesti Energia koduklientide elektritarbimine suurim kella 17–21 ajal. Samas on tihti mõni tund hiljem elektri börsihind märgatavalt madalam, mis tähendab, et kulud aitaks vähendada tarbimise planeerimine odavama hinnaga kellajale. Seda, missugune börsihind kehtib teatud kellajal, saab näha Eesti Energia mobiiliäpist ning veel lihtsam on tellida endale rakenduse kaudu igapäevane automaattea-

vitus päeva hindade kohta,” tõi Pungas välja ja kutsus üles äppi järele proovima.

Lahendus võib olla ka kahe-tariifne elektrileping, kus öine elektrihind on soodsam – selleks ajaks on mõistlik ajatada näiteks pesu- või nõudepesumasini, mille töös hoidmise kulu saab nii mõnevõrra alandada. „Siinkohal tuleks kindlasti arvestada ka oma elustiiliga ning valida kahe hinnaga leping vaid juhul, kui öine tarbimine on praktikas võimalik,” rõhutas Pungas ja lisas, et sellisel moel saadud sääst mõjutab vaid elektrikulusid, samas kui kogu elektritarbimise vähendamine kokkuhoidlikumate harjumuste abil aitaks vähendada kogu elektriarvet, sest väheneksid ka kulud võrguteenusele.

„Kõige odavam elekter on siiski tarbimata jäänud elekter,” rõhutas Pungas.

Soojuspumbad

Gapsal

Movek Grupp

MAA SOOJUS kütab elamuid, kortermaju, tootmishooneid ja ka tervet alevit.

Tallinn, Laki 25 | Haapsalu, Tennise 1 | Telefon +372 472 0260
www.movekgrupp.com | info@movekgrupp.com

Lääne Elu

Laupäevases Lääne Elus

laste nupunurgake!

Lahenda, mõistata, nuputa, osale ning võida vahvaid auhindu!
Vastused saada reklaam@le.ee või Posti 30, Haapsalu.
Järgmine nupunurgake ilmub juba laupäeval.